

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 240 "

Nrul de Duminecă :

Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fr.
Manuscripte nu să în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Viena.

În cercurile noastre românești prepondează în genere credința, că Viena are tot interesul să ne arăte o simpatie statornică. Mai sânt ele, ce e drept, și clipe de îndoială uneori, când ne gândim, că acele simpatii în realitate rămân platonice. Mai există pintre noi și bărbați a căror educație, făcută în spirit maghiar, aduce de prin școlile maghiare un fel de aversiune împotriva metropolei austro-ace. Și sânt bătrâni, cari încă dela 1848 încoace hrănesc credința, că pentru faimoasa noastră »Ausharren in der Noth«, pentru perseverarea noastră în tradițiile austro-file și dinastice, răsplata și atențiunea de sus zăbovesc prea din cale afară. Opinia noastră publică însă, în desăvârșita ei majoritate, îndeosebi poporul și elementele conducătoare cu simț politic, stau fără șovăială în convingerile lor așa zicând istorice, cari, dacă nu se confirmă în mod practic și vizibil, cel puțin nu se desmint și ne deschid, prin diverse incidente politice, cel puțin perspective pentru viitor. Pentru mulți dintre noi este absolut sigur, că acea idee principală a revendicărilor noastre, că acea autonomie a Ardealului, pe care o abandonăm așa de ieftin, trăiește încă întreagă în conștiințele noastre.

Ceeace ne face să revenim asupra rapoarturilor noastre cu Viena sânt cele câteva întâmplări recente, petrecute cu ocazia ultimelor delegațiuni. Am înregistrat și noi vestea despre declarațiunea episcopului de Lugoj, a domnului Hosszu, în secțiunea

ungară a delegațiunei. Am arătat prețioasa cuvântare a distinsului delegat Dr. Simionovici, reprezentantul Românilor bucovineni. Și am luat spre mângâitoare cunoștință cuvintele ponderoase ce M. Sa Impăratul a adresat acestui Bucovinean luminat, asigurându-l de stima ce o poartă Românilor din imperiu, pentru devotamentul lor.

Socotim că aceste trei evenimente sunt deopotrivă de semnificative pentru orientarea de astăzi. Explicările și asigurările, date la locuri de această înaltă competență, înseamnă cea mai naturală cale pentru a săvârși ceva pozitiv în ceea ce privește soarta noastră. Rezultă din ele, între altele, că la Viena interesele generale ale Monarhiei sunt cu totul altfel privite ca în Ungaria și că, dacă noi Români, am imita pilda popoarelor austriace și ne-am conduce lupta politică cu tactica și principiile lor, am ieși mai repede din stările de astăzi.

Am văzut cum în Austria noua lege electorală, concepută pe baze democratice, a schimbat în bine situația popoarelor și a raporturilor lor sociale. Ce este mai firesc decât să râvnim și noi la aceeași măsură în Ungaria, câtă vreme este atât de evident, că pe calea asta chiar și echilibrul cu Austria ajunge într-o fază mai normală. Cu o Ungarie, în care valoarea etică și numerică a naționalităților s'ar pune mai mult în evidență, Austria ar fi în o mai puternică tovarășie. Și urmează de-acum îndatorirea noastră de întâiul rang de a uza de toate mijloacele informative, pentru a convinge Viena și Austria, că trebuie să fie mai aproape

de noi și să sprijinească mai energic mișcările noastre. Influența maghiarismului în cumpăna politicii monarhiei și ascendența lui tot mai vizibilă asupra Austriei nu pot fi limitate și reduse la justele lor proporții, decât prin o înlesnire francă a triumfului cauzei naționalităților în Ungaria.

Nu este un loc mai potrivit pentru acest fel de explicări decât la Viena însăși. Inceputul făcut anul acesta în delegațiuni este prin urmare un indiciu pentru toți.

Mărturisirile părintelui episcop Hosszu în privința votului universal și mai cu seamă spulberarea acuzațiunilor de iredentism au fost prețioase informațiuni pentru cercurile hotărâtoare, iar deslușirile categorice, date de dl Simionovici.

Austriacilor, pot servi spre exactă orientare. Pe calea aceasta va trebui să stăruim mai departe. Să ne dăm silința a ne făuri legături din ce în ce mai puternice cu Viena. Să uzăm necontentit de dreptul ce ni-l acordă instituția parlamentară, de a putea avea reprezentanți în delegațiuni. Iar arhieriei noastre să imite pilda lui Șaguna de odinioară și a episcopului Lugojului de astăzi și să-și redobândească influența lor de sfetnici credincioși ai Tronului.

Și aici mai avem o observare. S'a scris în timpul din urmă și nu s'a desmintit din nici o parte, că faimoasa tentat vă de pace a guvernului unguresc ar fi pornită din o voință exprimată la Viena. Lucrul este cu puțință și denotă fără îndoială o vădită bunăvoință față de noi. Tot ce regretăm însă este, că întreaga concepție a păcii a

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gheorghe Panu.

Azi îl înmormântăm și pe Gheorghe Panu. S'a sfârșit și cu acest suflet de elită.

A făcut pentru vecie gura ce fermeca, s'au închis ochii aceia pătrunzători cari știau să descopere lucruri încă nevăzute de alții, nu mai mișcă mâna care a scris atâtea pagini superbe

În fața corpului neînsuflețit al sămănătorului de idei, m'am simțit cuprins de o adâncă melancolie.

Sânt douăzeci și patru de ani de când l'am cunoscut, douăzeci și patru de ani de când l'am văzut pentru prima oară trecând pe Calea Victoriei; robust, cu mișcări energice și cu pasul apăsător; cu privire scrutătoare și neastîmpărată; o figură întunecată de o barbă neagră, deasă și scurtă, cu părul căzând în șuvițe drepte pe tâmplă.

Era omul zilei, toți trecătorii se întorceau să-l vadă.

— Panu! Acesta este Panu!...

Atunci începuse la Iași campania sa energetică și impetuoasă împotriva lui Ion C. Brătianu și se pregătea să vie cu »Lupta« în București.

Peste câteva zile l'am cunoscut personal și în ziua în care »Lupta« a apărut în București am devenit unul dintre colaboratorii săi — cel mai tânăr — alături de fratele meu C. Bacalbașa, care era prim-redactor al ziarului. Em. Frunzescu și alții.

Era un moment de mare entuziasm și nu știu dacă pot spune de mare încredere în sine și în colaboratorii săi, dar de sigur de mare îndrăzneală.

Este cred destul să povestesc că în ziua în care a apărut primul număr al »Luptei« în București. Gheorghe Panu avea în buzunar 25 de lei; iar noi toți ceilalți cari formam personalul gazetei, nu puteam încropi nici atâta.

Administratorul ziarului, repausatul Lefteriu, a luat mărcile poștale pentru expediția ziarului pe credit dela tutungul de sub casa Greceanu, iar pentru tipar obținuse un credit de o săptămână dela tipograful Gr. Luis.

Firește că reputația lui Panu ca scriitor fiind stabilită pentru cercurile conducătoare se găsisse oameni politici care să-i ofere concursul lor. Panu nu era însă omul care să se puie sub epitropie și refuzând »comitetul de redacție« care era condiția ajutorului, a pornit singur înainte.

»Lupta« a făcut o adevărată revoluție în presa noastră. Era într'adevăr demnă de numele ce purta și foarte repede a ajuns gazeta populară a Românilor, determinând un necunoscut până atunci curent de simpatie și de încredere în ziar.

»Lupta« avea farmecul neasemuit de a fi nu numai o armă puternică de luptă în contra guvernului dar și cea mai răsunătoare tribună pentru propagarea ideilor generoase, pentru apărarea cauzelor drepte, pentru înălțarea sufletelor.

Neobosit și întotdeauna capabil să se înnoiască Panu, cu vasta lui cultură și cu neîntrecuta lui putere de muncă, cu spiritul său observator și eu ironia sa pe atât de pătrunzătoare pe cât era

de fină și de literară, a fost figura combativă cea mai însemnată pe care a dat-o luptelor politice și presei poporul român.

Suflet însă bun ca un suflet de copil, campaniile sale cele mai aprige nu au fost niciodată dictate de sentimente meschine și de ură personală.

Pana sa scria totdeauna sub porunca ideilor conducătoare ce i-au rămas pururea scumpe și nici odată nu a luat condeiul pentru a ponegri, sau a contesta adversarului calitățile reale cu care natura îl împodobise.

Cinstea aceasta a constituit marea lui slăbiciune ca om politic și această cinste a făcut să rămâie el, omul așa de bine pregătit pentru guvern, într'o țară atât de săracă în oameni mari cum este România, numai ziarist.

Când a scris »Omul periculos«, Panu nu s'a gândit să facă un articol de mare senzație pentru a mări tirajul »Luptei«, l'a scris sub imperiul revoltei pe care știuse s'o ațâțe în sufletul său cinstit și gata la orice sacrificiu, Mihail Kogălniceanu.

A fost un moment însemnat acesta în viața lui Gheorghe Panu, moment poate, care a hotărât nu numai rostul vieții sale întregi, dar și soarta partidului ce se formase în jurul său.

Ion C. Brătianu depusese la Cameră Convenția Consulară cu Germania Mihail Kogălniceanu care sta totdeauna la pândă pentru a nu pierde momentul în care ar fi putut să-i dea lovitură primului ministru, cum se întoarse dela Cameră îl chemă pe Panu acasă la el, în soseana Kiseleff.

fost greșită. Viena se înșală dacă crede, că între noi și Maghiari sânt diferende atât de mărunte, încât acelea ar putea fi aplanate pe calea unor târguiești fără valoare.

Noi am socotit totdeauna că soluțiunea chestiunii naționalităților nu se poate da decât în cadrul vieții parlamentare. Asigurați Viena, prin guvernul din Budapesta, o bază de egalitate a dreptului de reprezentare; contribuie și ea ca reforma electorală să se facă mai repede și ca să ne luăm și noi, Românii, partea ce ni se cuvine în parlament, în casa magnaților și în delegațiuni — căci în aceste foruri publice ne vom și noi singuri să ne facem dreptate.

Ministrul de război și arhiducele moștenitor. Zărilor *Tageblatt* din Berlin i se anunță din Viena: De-o vreme încoace presa clericală din Viena a pornit o campanie violentă împotriva ministrului de război. Nu trece zi ca să nu fie atacat. Se colportază fără încetare vestea demisiei baronului de Schönaich și el trebuie să declare tot de atâtea ori că n'are de gând să demisioneze. În cercurile politice și în cele militare e urmărită cu viu interes războiul acesta, de oarece e un secret public, că atacurile împotriva ministrului de război sânt puse la cale de arhiducele moștenitor. Baronul de Schönaich a fost adjutantul arhiducelui Albrecht și în situația aceasta de încredere a avut prilej să se ocupe, deja în liniere, cu chestiunile de însemnătate ale armatei și chiar arhiducele Franz Ferdinand l-a recomandat pe baronul de Schönaich pentru resortul armatei, ca pe bărbatul cel mai chemat. În vremea din urmă însă, între arhiducele moștenitor și ministrul de război s'au ivit unele divergențe ce nu se mai pot aplană. Divergențele acestea datează de când monarhul i-a fost încredințat moștenitorului niște afaceri militare de mare importanță și i-a instituit un birou militar special, care era menit să formeze legătura dintre biroul militar al monarhului și ministerul de război. Între moștenitorul de tron și între ministrul de război, cele dintâi divergențe, s'au iscat pe tema concesiile militare ce ar fi fost să se facă Ungurilor. Moștenitorul desaproabă în modul cel mai hotărât concesiile aceste, în vreme ce ministrul de război a adoptat un punct de vedere mai domol față cu Ungaria și dorește ca chestiunea concesiilor să fie lăsată în sarcina parlamentelor,

dar moștenitorul crede că în acest chip s'ar aduce o atingere drepturilor coroanel. În chestiuni de ordin strategic, de organizație, de administrație și de caracter personal s'au iscat de asemenea divergențe între ei și din partea unor factori anumiți s'au depus multe silințe ca divergențele acestea să devie și mai acute. În vorbirea sa recentă din delegațiuni ministrul de război a spus că cunoaște prea bine toți din careli sânt trimise săgețile și declarația aceasta a lui a făcut atunci mare senzație. Atitudinea neșovăitoare a ministrului de război se explică prin împrejurarea, că a reușit să lămurească pe factorul cel mai competent, asupra stării lucrurilor. Un lucru e mai presus de orice îndolală și anume că baronul de Schönaich se bucură de cea mai deplină încredere a monarhului.

Tendința acestor sunori de un caracter fantesist reeditate acum pentru a zecea oară poate, e evidentă și nu greșim dacă căutăm izvorul lor primordial în cercurile politice ungurești, a căror ură pentru moștenitorul de tron poartă să fie, la urma urmelor, întemeiată.

Alegeri congregaționale în Solnok-Dobica. Conducătorii cercurilor electorale pentru alegerea membrilor în congregațiunea comitatensă, ce va avea loc în 28 I. c., sânt rugați și pe calea aceasta a lua toate măsurile cu alegătorii români să voteze cu listele noastre. Ca membri să se candideze persoane de încredere din cercul respectiv. Toți alegătorii români din cerc sânt rugați a se prezenta la votare.

Se aleg: în Șintereag 3, în Ciachi-Gârbou 5, în Panticeu 4, în Reteag 4, în Strimbu (Horgospataka) 9, în Macica 4, în Capolnoc-Mănăștur 6, în Făurești 5, în Ileanda-mare 8, în Mesteacăn 7, în Glod 7, în Dârgea 3, în Juș (Szászujs) 6 membri.

În alte cercuri astăzi sântem în minoritate. Clubul comitatens: *Dr. Ioan Che-recheș*, vice-președinte, *Dr. Liviu Micșă*, vice-președinte.

Ajurnarea șaborului croat. Ieri s'a întrunit întâia oară după alegeri șaborul croat, și după cum s'a fost anunțat cu săptămâni înainte, a și fost ajurnat în cea dintâi ședință. Autograful regal invocă drept motiv al ajurnării împre-

jurarea că șaborul n'are încă majoritate, sânt însă speranțe că majoritatea necesară se va putea obține în curând. Autograful pune în perspectivă *aranjarea definitivă a chestiunilor de drept constituțional controversate*, așa și a chestiunii *pragmaticii căilor ferate*, care va fi rezolvată în sensul dorințelor poporului croat. Autograful mai promite reforma legii comunale, îmbunătățirea situației economice a țaranilor, organizarea creditului, răscumpărarea lucrurilor publice, îmbunătățirea lefurilor învățătorilor dela școlile rurale și în sfârșit reforma codului civil și penal.

Autograful regal a făcut o impresie favorabilă, care s'a potențat, prin un comunicat oficial ce anunță *casarea procesului de înaltă tradare*. Prin casarea acestui proces nedrept a fost înlăturată și cea din urmă piedică din calea înțelegerii dintre guvern și partide.

După toate semnele Croșia se află în pragul unor vremuri mai bune.

Un interview al dlui P. P. Carp. »Noua Freie Presse« publică interviewul acordat de dl P. P. Carp, unul redactor al ei. Dl Carp a făcut următoarele declarațiuni: O convențiune militară turco-română nu există. E clar că dacă s'ar ivi vre-o dată vre-o complicațiune internațională în care să fie implicată și România, ne am afla de partea triplei alianțe, de oarece interesele României merg de acord cu cele ale triplei alianțe. Pentru Turcia avem toată simpatia și dorim sincer consolidarea ei, nu vom ajunge însă nici odată în situațiunea de a ne da de partea Turciei în mod independent de tripla alianță.

Nu mi pot închipui clar o acțiune a României într-o complicațiune balcanică locală căci orice intervențiune a României ar atrage o configurațiune internațională. O participare la război, de partea Turciei, ar putea fi impusă numai înăuntrul unei constelațiuni europene. Nu noi ci puterile europene vor decide cu privire la un război viitor și pozițiunea noastră într'un atare război. România știe să aprecieze valoarea triplei alianțe și așa fiind, în lipsa unui acord precedent cu tripla alianță, este exclusă orice posibilitate de convențiune cu Turcia. Dorim de sigur consolidarea militară și financiară a Turciei dar ea va avea de consecință o creștere a conștiinței turcești care ar putea deveni odată un factor important în politica internațională și poate că n'ar contribui să aducă o soluțiune mai grabnică a problemelor pendinte.

Panule, tu ești omul care poți să scapi acumă țara de marea umilire la care Brătianu vre-a s-o supue. Panule Brătianu svârle România pradă Germaniei.

Și o a doua tiradă cu privire la rolul pe care Regele german îl joacă în această gravă chestie, l-a pregăuit îndejuns sufletește pe Panu, ca întorcându-se la redacție să scrie articolul pentru care a fost dat judecăței și condamnat la maximum pedepsei.

Da, din acest moment popularitatea lui Panu crește vertiginos, dar cariera lui de om de guvern se închide.

Moartea lui Lascar Catargiu, în ajunul venirii partidului conservator la putere, a pus ultima barieră între Panu și minister.

N'a trecut mult și șeful partidului radical a rămas singur.

Decepțiile — cu privire la situația sa personală — se înmulțeau neconținut. La căderea ministrului Carp în 1901 văzându-se părăsit de radicalii cu cari intrase în Cameră, Panu a înțeles ce situație politică i se creiase. Atunci a avut prima criză zguduitoare.

Afară de familia sa, însă — și nu știu dacă încă cineva pe lângă cel care scrie aceste rânduri — n'a cunoscut nimeni suferințele morale de atunci ale lui Panu.

Când întors dela Paris unde fusese pentru căutarea sănătății a anunțat că rămâne în politică un Robinson, lumea a luat declarația lui drept o »abilitate« politică, și s'a oprit la aceea ce se părea »ingenios« în această declarație.

În realitate însă cuvântul acela al lui Panu a fost strigătul de durere al omului care aspirând

să creieze — cu vasta lui inteligență și cu strălucitele sale însușiri de luptător — o viață nouă, se vedea legat, de o stâncă izolată în mijlocul valurilor fără nici o orientare posibilă...

A găsit totuși în temperamentul său viguros puterea să rupă lanțurile și să se arunce din nou, în lupta cu valurile ce-i stau împotrivă.

Am scos atunci împreună »Cronica«. Succesul acestei gazete — mai mult de admirație intelectuală, fără nici un ecou care să-i anunțe, cum li anunțase »Lupta«, furtuna sufletelor deșteptate la glasul său, pentru cucerirea unui ideal — i-a strâns repede inima.

»Robinson« trebuia să trăiască prin farmecul povestirii și să exercite o influență numai intelectuală... asupra sufletelor alese.

Panu s'a retras la »Săptămâna«, pe care atâția ani a scris-o singur. Aci își însemna în toate direcțiile gândirii omenești cugetările sale, mai mult de sigur pentru satisfacția sa personală și dacă nu ar fi avut nevoie să-și câștige existența probabil că jurnalul său săptămânal n'ar fi fost nici odată tipărit.

Era acumă filozoful care trăia în trecutul său plin de atâtea amintiri frumoase. Cu primul număr al »Săptămânei« introduce cetitorii în viața intimă a celei mai alese societăți culturale ce a fost în România, »Amintiri dela Junimea din Iași«.

Și părăsind luptele politice aproape cu totul, însemnează, cu o dragoste de copil, observațiile spiritului său adânc pătrunzător, asupra mișcărilor sufletelor animalelor.

Vorbește de poezie, de muzică; face admirabile critici teatrale și începe chiar o critică literară asupra poezilor noștri...

Intrase iar în viața oamenilor, dar, hotărât cum era să nu mai reînceapă lupta din care sufletul său cinstit ieșise atât de adânc rănit, a lăsat ultimul cuvânt acelor cari adunând cleveritile din lumea cafenelelor credeau că au găsit arma cu care ar putea să-l înfrângă pe omul cu așa vaste cunoștințe și cu un spirit critic atât de ascuțit cum era Gheorghe Panu.

Și din școală, tânăr studios și frământat de dorința de a intra în lupta pentru adevăr și dreptate, Gheorghe Panu nu s'a sfii să se arunce asupra celui mai temut luptător care se afla atunci în lumea literaților.

Prima scriere a fost o critică a unei lucrări istorice a marelui B. P. Hajdeu.

Acea critică a atras asupra sa atenția conducătorilor »Junimei« și d. Maiorescu îndată ce s'a făcut la 1874 ministru al instrucției publice i-a dat o bursă pentru ca să continue studiile în străinătate.

La studiile sale istorice s'a întors când sufletul său zdruncinat de decepțiile vieții politice, căutase o lume în care să poată reinvia puterile tinereții.

Și a scris până în ziua când forțele i-au fost cu desăvârșire sleite la studiul istoric asupra proprietății pământului în România.

Sânt numai zece zile de când am stat pentru ultima dată cu el de vorbă. Rămăsese un schelet pe care nu-l acoperea decât pielea îngălbenită dar păstra vioiciunea ochilor săi pătrunzători, acelaș temperament combativ, întreaga lui hotărâre la muncă și toată dragostea sa pentru adevăr și dreptate.

— Vezi Iancu, acolo este materialul ce-am

Inmormântarea lui Gh. Panu.

București, 23 Noevre.

Ieri, la orele 2 d. a., au fost pornite spre locașul de veșnică odihnă, rămășițele pământești ale lui Gheorghe Panu.

Serviciul religios, a fost oficiat de cătră P. S. Arhieru Evghenie Humulescu Piteșteanu, înconjurat de mai mulți preoți.

Potrivit dorinței defunctului n'a cântat nici un cor.

La orele 2 și jumătate serviciul religios s'a terminat și s'au început cuvântările.

Venise să și la un ultim adio dela neuitatul ziarist și om politic: Dnii I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri; dnii miniștri Costinescu, V. G. Morțun, Constantinescu și Toma Sclian; Pherechide, președintele adunării deputaților; Vintilă Brătianu, Dinu Brătianu, P. Mișir, I. G. Duca, I. Procopiu, președintele »Sindicatului Ziaristilor«, Emil Petrescu, prefectul poliției capitalei, Tache Protopopescu, senator; Ștefan Ion, deputat; Arghirescu, director la ministerul Instrucției; N. Cosăcescu, fost secretar general; Ion C. Bacalbașa.

Cuvântarea d lui Ion I. C. Brătianu.

O lumină s'a stins dintr'acelea care ne ajutau și călăuzeau pe căile adesea anevoie de discernat ale dezvoltării sociale.

În împrejurări de grea cumpănă, la probleme cu esența înfruntare asupra viitorului societății noastre, Gheorghe Panu, cu cuvântul și cu pans, cu creierul și cu inima și a pus puterile întregi în lupta pentru propășire pe căile cele mai sigure.

Cu inteligența sa limpede, cu cultura sa vastă și precisă, el despica, părundera și lămurirea chestiunilor cele mai complexe ale vieții obștești.

Simplicitatea voită a procedurilor sale făcea să apară și mai minunat fințea și vigoarea argumentației sale și da o deosebită autoritate expresiunii gândirii sale.

De aceea partidul național-liberal simte cu deosebire și adâncă durere lipsa lui Gheorghe Panu, din sfadurile frontașilor săi, unde a desfășurat o muncă rodnică, înimoasă și strălucită, a cărei amintire o vom păstra cu caldă și neștearsă recunoștință.

Discursul dnii I. G. Duca.

Intristată adunare!

Durerea care ne stăpânește astăzi este cu atât mai vie, cu cât avem cu toții impresia că G.

adunat ca să răspund ignorantului dela »Voința«, care falsifică istoria.

Spune-i, te rog, lui Filipescu, că este datoria lui să nu lase să se acrediteze falsele idei în chestia proprietății.

Multe și variate isvoare de viață și de reîmbărbătare au fost sădite în corpul acela pe care azi, neînsuflețit îl ducem la mormânt.

Și nu se putea să moară luptătorul acesta decât așa cum a murit, disputând viața până la ultima rămășiță de putere, morței, care îl muncia de trei ani.

Voia să trăiască, dar nu pentru ca să se odihnească, deși avea 62 de ani și nu se mai putea ridica nici măcar în patul pe care zăcea, ci pentru ca să lupte mai departe, pentru ca să apere o idee, pentru ca să triumfe adevărul istoric.

Numai în ultimele zile, atunci când cu privirea sa scrutătoare a smuls de pe fața amicului său drul Buicliu, mărturisirea că este pierdut, Panu — care niciodată nu se gândise la traiul său, la ziua de mâine — și-a oprit privirea asupra copiilor săi minori.

— Bică! eu mor! a strigat fiul său de 14 ani. Și apoi ridicând mâinile descărnate le împreună într'un gest suprem cătră cel de sus, căruia părea că-i spune:

— Cum se poate atâta nedreptate!

Panu dispărea mai înainte de a fi dat toată măsura bogatelor sale însușiri. Singura noastră mângâiere e că dânsul a putut să exercite o influență adâncă asupra vieții noastre sociale și asupra cugetării noastre politice.

Sunt oameni cari fac operă practică de guvernământ; opera lor folositoare și desigur plină de merite se sfârșește cu dânsii. Sunt alți cărora nu le este dat să înfruptulască nimic, dar care seamănă în viața lor atâtea idei, încât dacă moartea îi sceră fără vreme, ei trăiesc totuși prin lumina pe care au revărsat-o.

G. Panu a fost unul din aceștia. Prin puterea lui de convingere, prin darul său de a răspândi ideile, prin pana sa atât de măiestră și atât de ascuțită, el a fost la noi în țară nu numai unul din apostolii democrației, dar fără îndoială unul din practicianii ei cei mai străluciți.

În totdeauna și azi când se pregătesc atâtea lupte noi mai mult poate decât ori când, lumea va întoarce privirea ei cătră discursurile splendide, așa de puternic gândite și așa de frumos argumentate, prin care G. Panu formula încă de acum 25 de ani multe din idealurile vremurilor de azi.

Adunarea deputaților în numele căruia mi-a revenit marea dar dureroasă sarcină de a rosti aceste câteva cuvinte, resimte mai mult decât oricine moartea lui G. Panu.

Parlamentul pierde într'însul una din podobele lui. G. Panu a ținut ani de zile camera sub farmecul cuvântului său. Tribuna română a cunoscut talente mai scânteietoare, elocinți mai înfriccate, dar n'a cunoscut nici o elocință ca aceea a lui Panu.

Genul său oratoric era unic și cu totul personal. El nu entuziasma auditoriul. El îl minuna prin pătrunzătorul său spirit de analiză, îl subjuga prin puterea logicii sale implacabile, și îl delecta prin ironia sa fără de pereche. Ceeace dădea elocinței sale o pecete deosebită e că el nu se mulțumea să afirme ideile lui, el arată celor ce-l ascultau cum a ajuns la concluzia dată, te făcea să urmărești raționamentul lui pas cu pas și să asiiți la toată »laborarea cugetării« sale veșnic luminoasă și veșnic originală, așa încât eșai de acolo înălțat sufletește fiindcă te învăluise într'o atmosferă de artă și de intelectualitate.

Iar azi când moartea a nimicit atâtea daruri, când a prefăcut în neființă atâtea putere și atâtea gândire, noi colegii săi din Cameră venim aici în jurul acestui sicriu care se închide, să plângem alături de țara întreagă o figură care a îmbogățit politica, cugetarea și literile române. Fie-i țărina ușoară și amintirea în veci neperitoare.

Gheorghe Panu rămâne într'adevăr în țara asta, cel mai mare exemplu al nedreptății făcută inteligenței, muncii și talentului, culturii vaste și sufletului cinstit.

Niciodată nedreptatea făcută unui om, nu a constituit o mai mare nedreptate făcută însăși țării.

Panu ar fi putut să fie un extraordinar ministru, un strălucit profesor, un adevărat savant care să facă gloria Universității române, un cercetător istoric, fără pereche, un economist și un sociolog al cărui renume ar fi trecut departe peste hotarele țării.

Panu n'a putut însă să lucreze temeinic în nici una din aceste direcții, și n'a putut să lucreze în lumea oficială și prin lumea oficială sufletul acesta cinstit, pentru că n'a știut să practice ipocrizia, fățarnicia, insinuarea și toate acele arme înjositoare care deschid cărările și inspiră teamă.

El s'a aruncat totdeauna în luptă fără nici o rezervă și fără nici un calcul personal. Susținea o idee pentru triumful ideii și da fără nici cea mai mică ezitare o întreagă situație personală, pentru ca să-și spuie ca om independent și întreg, părerea sa fără înconjur.

Indepărtat dela viața de guvern, redus în țara noastră mică la simplul rol, de publicist, Panu

Discursul dnii I. Procopiu
președintelui »Sindicatului ziaristilor«.

Domnilor,

Cu un sentiment de profund și dureros respect »Sindicatul ziaristilor« aduce un suprem omagiu de recunoștință și admirație celui mai eminent confrate și membru de onoare al său.

Natură de elită, inteligență superioară, Gheorghe Panu a ilustrat parlamentul, a ilustrat baroul și cu o vie strălucire stătea în primul rând al presei române.

Talentul și calitățile spiritului său impuneau atât de mult, că nici chiar în epoca noastră de bărfeală și de invidie, nimeni nu îndrăznea să-l conteste.

Inteligența lui vie și mlădioasă avea în serviciul ei o pană pe care toți o admirau încă de când era student.

Mulți se temeau însă de spiritul său malicios ale cărui vii scântei iluminau până în cele mai depărtate adâncimi chestiunile cele mai întunecate.

Spirit critic, luminat, logician fără pereche, cugetător profund.

Nimeni nu a scris mai bine ca Gheorghe Panu, într'o limbă mai vie, cu un stil mai curgător și mai simplu.

Născut cu paslonea ideilor noi și cu voința de a le răspândi, posedând într'un mod neîntrecut darul pe a scrie, el deveni jurnalist prin vocațiune.

Debuturile și le-a făcut în »Convorbirile literare«, la Iași, cu atâtea strălucire încât azi, după 40 de ani, dnii Maloescu și Gane și-o reamintesc încă.

Dar unde talentul lui extraordinar de jurnalist și semănător de idei s'a afirmat mai mult, a fost în cele două ziare, »Lupta«, în timp de 15 ani, și »Săptămâna« timp de 10 ani, unde sânt pagini superioare de dialectică și de înaltă gândire.

Gheorghe Panu era o figură măreață și cu el dispărea un om de mare cultură și un spirit rafinat cari își consacra talentul artel de a scrie aproape zilnic asupra afacerilor politice, artistice și literare.

Sindicatul ziaristilor ar fi lipsit dela datorie de respect ce o are cătră presă, dacă nu ar fi adus acest din urmă omagiu jurnalistului eminent, scriitorului desăvârșit, al cărui nume nu va pieri.

rămâne totuș un om mare al neamului românesc.

Opera ziaristului nu moare odată cu omul, ea îi va supravețui și va fi pururea o comoară neprețuită pentru tineretul doritor de învățătură, o călăuză sigură pentru cunoașterea vieții politice, pentru pătrunderea problemelor de sociologie.

Câtă viață se îngroapă cu Gheorghe Panu, câte visuri dispar cu el.

A fost, de sigur, omul democrației. Avea credința, avea sufletul, avea cugetarea și acțiunea celui mai desăvârșit reprezentant al democrației.

El nu căuta o etichetă la modă și deci atrăgătoare, când își spunea democrat, el închea prin cuvântul acesta întreaga lui gândire, aspirațiile sale.

Mintea cea mai disciplinată era pusă în serviciul sufletului celui mai uman. Fiind cel mai cald susținător al maselor, Panu era și cel mai neînfrânt apărător al ideii de ordine.

Păcat pentru țară că acest om ales între aleșii fii ai ei, n'a putut să dea patriei sale tot ceea ce inteligența sa superioară și vasta sa cultură putea să-i dea.

Dar trebuie să ne închinăm înaintea hotărârilor pe care nu le putem schimba.

(Seara)

Ion C. Bacalbașa.

Telefon nr. 467.

=KARDOS GYULA=

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár, Gyárváros Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate.

Preț curent, gratis și franco. Totaiți se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate.

După terminarea discursurilor, sicriul a fost scos afară pe umeri și depus pe un car mortuar trăs de 6 cai.

Defunctul fiind decorat cu «Coroana României», în gradul de mare ofițer, i s'au dat onoruri militare de către batalionul 2 de pioneri și un escadron din regimentul 9 roșiori.

Cortegiul s'a format având în frunte coroana, clerul, carul funebru, familia, prietenii și admiratorii.

Cortegiul a parcurs podul Mihai Vodă, strada Domnița Anastasia, strada Brezoianu, strada Sărbătorii, calea Victoriei, Cheiul Dîmbovitzei până la Palatul de Justiție unde a vorbit dl Comșa.

Vorbirea dlui Comșa.

Dl avocat Comșa, din partea membrilor baroului de Ifov, a început povestind cum și a făcut Panu studiile, succesele pe care le-a obținut la Paris și la Bruxelles.

D-se a arătat că în acest oraș Panu a venit în contact cu cei mai de seamă democrați ai Belgiei, oameni cari au avut o deosebită influență asupra lui.

El a fost dela început și a rămas neclintit în părțile sale partizan al votului universal.

Întors în țară a avut o activitate laborioasă, admirată de toată lumea. Observațiile sale erau folositoare nu numai baroului, dar chiar magistraturii. Era un spirit luminat, dela care în totdeauna avea prilejul să înveți ceva.

Pierderea lui este o lovitură pentru membrii baroului în inimile cărora îi vor rămâne neștersă amintirea.

Dela Palatul Justiției cortegiul funebru a pornit o pe calea Șerban Vodă până la cimitirul Bellu, unde corpul lui Panu a fost depus în locuința din urmă, — în mijlocul unei dureri sincere și de toată lumea împărtășită. C.

Sedințele Camerii.

Ieri și-a luat începutul în cameră discuția pe paragrafi asupra reformei codului civil și guvernul speră că și discuția aceasta se va desfășura neted, evitându-se orice complicații mai grave. Discuția de ieri n'a avut nici un moment deosebit. Puțină agitație au stârnit numai declarațiile fostului ministru de Justiție Polónyi, care a spus că judecătorii francmazoni pot să fie puși într-o dilemă gravă când trebuie să judece în afacerile membrilor ordinului francmazon, de oarece jurământul ce-l fac în calitate de membri ai ordinului îi obligă să sprijinească pe toți membrii ordinului. Deputatul clerical Huszár a cerut chiar ministrului Székely să prezinte camerei lista judecătorilor francmazoni. Deputatul clerical a mai spus că francmazonii, în timpul mai nou, fac o vie propagandă în Ungaria în interesul ideilor revoluționare și a desaprobat faptul că serbarea de comemorare a lui Ferrer a fost prezidată de un procuror. Acest procuror e chiar fiul actualului ministru de Justiție.

Partidul clerical a mai avut spol o ciocnire cu deputatul evanghelic Kovácsy, care a luat apărarea francmazonilor. În cursul discuției pe paragrafi ministrul Székely a prezentat un amendament referitor la mult controversatul paragraf 31. Senzul modificării dorite de ministru e, că comercianții să poată păli pe datori și la judecătoria pe al cărei teritoriu se află, dacă pot dovedi cu documente comanda și expediția articolelor de vânzare. Propunerea ministrului a provocat o lungă discuție de regulament, după care s'a luat hotărârea

ca amendamentul să fie pus în discuție de odată cu paragraful 31 din proiect.

Sedința de azi

Camera deputaților în ședința de azi a continuat discuția pe articole a proiectului despre reforma procedurii civile. Articolele aproape toate au fost primite fără orice modificare.

Articolele 31 și 32 au fost primite într-o nouă redactare, după ce ministrul de Justiție Székely și-a retras amendamentul.

În jurul articolului 94 s'a început o discuție mai vie. În acest articol se hotărăște că la procese cambiale până la 200 coroane nu e nevoie de avocat. Comisia judiciară a propus amendamentul să se declare că și la aceste procese se cere avocat.

Camera primește articolul cu amendamentul prezentat de comisia judiciară.

La sfârșitul ședinței ministrul de Honvezi Hazai a răspuns la o interpelare în chestia unor dezertări.

Îngroparea lui Tolstoi.

Ieri au luat pe uriașul împietrit sub lumina tremurată a făcliilor din gara dela Astepovo și l-au dus la locul de veșnică odihnă de sub cetinii din Poiana, unde și-a petrecut copilăria. L-au petrecut în drumul din urmă tristele cete ale nenumăraților credincioși cari au înțeles profesiile lui și l-au coborât în pământul umed, săpat de mâna ciotoroasă a țărănilor pentru cari el a avut viața întreagă a adorațe.

În drumul din urmă însă n'au răsunat cântări de preoți nici mirosuri de tămâie nu s'a înălțat spre ceruri, capul lui n'a fost stropit cu aghiasmă și uns cu mirodenii căci biserica nu l-a reprimat în sinul ei. În loc de pîhoadă însă l-au petrecut la groapă vaerul nerumăratului popor care venise din depărtate colțuri de țară, și trupul lui în loc de mirodenii a fost sălătat cu lacrimile vărsate de poporul nenorocit care fusese atins atât de greu prin moartea lui și în locul fumului de tămâie s'a înălțat spre ceruri ruga atâtor suflete amuțite cari cereau, veșnicul repaos pentru muritorul ce trecea pe alte țărîmuri.

Ziua de ieri a fost însă sorocul când au tresărit toți supușii marelui Rusii și și-au curmat genunchii, cerind izbăvire pentru cel mai mare om ce l-a avut vreodată neamul rusesc. În toate părțile a răsunat dangățul de jale ale clopotelor, aducându-se prinos de cinste clipei când el va trece la cele veșnice.

Mulțime de popor venită de prin depărtate locuri l-au petrecut în drumul din urmă și cei cari nu putuseră veni luau parte cel puțin cu sufletul la durerea obștească. În multe părți s'au iscat tulburări, nu atât din vina populației, cât a autorităților, cari încercau să oprească expresia de jale a credincioșilor marelui apostol.

Pe drum spre Poiana.

Toți prietenii, admiratorii și urmașii învățărilor lui Tolstoi au putut să facă mortului onorurile din urmă. Mica gară din Astepovo a fost

ieri încunjurată de un grup de peste două mii de oameni, între cari erau o mulțime de artiști și gazetari.

Trupul lui Tolstoi era întins cu mâinile încrucișate pe piept, fața îi era ca de piatră și nimic nu se schimbăse înrînsul, doar ochii, ale căror pleoape frunte acoperiseră taina ce optzeci de ani și mai bine s'a sburciomat în sufletul plecat spre drumul său de lumină. După ce familia și-a luat un mișcător rămas bun dela mort, corpul lui a fost îmbalzat și dându-i în mână o creangă detrandafir l'au așezat într'un sicriu în crustat cu aur, în vreme ce afară lumea întona cânturi de îngropare.

La serviciul divin oficiat ieri în biserica din Astepovo venise lume imensă, iar după sfârșitul acestuia n'a ieșit nimeni din biserică, așteptând rugăciunea pentru odihna sufletului lui Tolstoi. Când au auzit că nu va oficia nici un preot la îngropare, lumea a plecat la casa morților și de trei ori a cântat: »Veriți frați să dăm mortului sărutarea cea de pe urmă».

După mlăzi cortegiul de îngropare a plecat cu un tren special spre Iasnaja Poiana. Peronul gărilor și întreaga preajmă era înțesată de lumea ce sta cu capetele plecate, petrecând cu lacrimi pe cel ce se muta la cele veșnice. Studenții și veterani, atături de soldați cântau imnuri de jale. Trenul a apucat pe o linie laterală și, căci poliția oprise ca mortul să atingă Moscova de teamă ca poporul să nu facă tulburări.

Cortegiul de îngropare.

În dimineața zilei următoare trenul care aducea rămășițele pământești ale lui Tolstoi a sosit în gara dela Sasička, unde era așteptat de Cerkov și contesa Alexandra.

Dela gară coșulugul a fost transportat de săteni până la Poiana. În fruntea convoiului mergeau țărani încinși cu fași de pânză albă cu inscripția: »Leo Nikolaevici Tolstoi, țărani rămași orfani își vor aduce în vecl aminte de bunătată ta». După aștia veneau două societăți, cântând cânturi de jale și în urma lor trei trăsură încărcate de coroane și flori.

Ajunși acasă sicriul a fost așezat într-o cameră a castelului și de îndată s'au apropiat toți cari veniseră să și ia rămas bun dela mort. Până după amiază a ținut pelerinajul în fața sicriului, când cei aduși s'au ridicat pe umeri și l'au dus în curte. Poporul plin de jale a căzut în genunchi și a cântat »Veșnica lui pomenire» și s'au înșiruit apoi cu toții pe drum spre colina unde între nouă cetini strălucea mormântul proaspăt care a înghițit rămășițele pământești ale uriașului. Aici își petrecuse Tolstoi copilăria și aici ceruse ca să-l îngroape.

Când a fost coborât în pământ mulțimea a căzut de nou în genunchi plângând amar în vreme ce studențimea cânta imnuri funebre. La căpătâiul lui nu s'a ținut nici un discurs. Din mulțime însă s'a ridicat un glas strigând, în vreme ce bulgării de țărîni gemeau surd:

— Leo a murit, sufletul lui însă va trăi în vecl. Fire-ar să se înlănească profețiile lui inspirate de duhul și dragostea creștinăască.

Jalea țării.

Ministerul de interne a adus țarului oficial la cunoștință moartea lui Tolstoi. Pe anunțul predat țarului acesta a scris următorul autograf:

»Regret din suflet moartea marelui scriitor, care în fazele de lumină a talentului său a întrupat tipurile patriotice din anii de strălucire a Rusiei. Dumnezeu să-l fie judecător prea milostiv».

Știrea aceasta a făcut mare senzație, cu atât mai mult că întreaga lume a privit cu mare curiozitate ce ținuă va avea țarul în fața morții celui mai mare dușman a domniei absolutiste.

Studențimea universitară în adunarea de ieri a hotărât să comemoreze într'un mod demn moar-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în ori ce parte a Ardealului. — Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

tea lui Tolstoi prin pornirea unei mișcări pentru ștergerea pedepsei cu moarte.

Cei dela universitatea din Varșovia au hotărât unanim să poarte haină cernită o săptămână de zile.

Din Moscova se anunță că la gară au vândut publicului ce pelerina la Poiana, zece mii de bilete. In localurile publice, cu toată opreliștea nu s'a ținut nici un spectacol. In toate bisericile — afară de catolici — s'au oficiat serviciu divin pentru odihna lui Tolstoi, până și în sinagoge.

Direcțiunea societății căilor ferate *Rjasan-Ural* a hotărât să scoată pe toți funcționarii din stațiunea în care a murit Tolstoi, iar gara să o mute în altă parte. In locul acesta vor înființa un muzeu pe care vor așeza o tablă cu inscripția:

»Aici a murit Leo Nicolaevici Tolstoi, la 20 Noembrie 1910«.

Manifestațiile din Petersburg.

Tinerimea universitară a aranjat Marți după amiază o convenire de doliu care a provocat — drept sfârșit o ciocnire cu poliția. După oficierea serviciului divin și vorbirile comemorative, studențimea în număr de vre-o trei mii a plecat spre palatul metropolitan ca să manifesteze. Străzile erau ocupate de armată, căci autoritățile prevăzuseră de mai nainte ce o să urmeze. Armata și poliția s'a ciocnit în mai multe rânduri cu manifestații și-a arestat vr'o treizeci de inși. Cu prilejul ciocnirii au fost răniți mai mulți studenți.

In Odesa poliția a oprit cu forța serbarea aranjată cu prilejul morții lui Tolstoi. Studențimea a început să manifesteze, protestând energic contra acestei volnicii. Poliția însă a atacat mulțimea în piața teatrului, provocând o ciocnire crâncenă între manifestații și autorități. Poliția a captivat peste o sută de studenți și a rănit o parte însemnată din public.

Un scriitor german despre Tolstoi.

In coloanele ziarului «Berl. Tageblatt» scriitorul Gerhart Hauptman aduce următorul prios memoriei marelui defunct:

— A murit Tolstoi. Prin el lumea a pierdut pe al doilea Savanarola. A dispărut unicul mare creștin al veacului. Biserica l-a excomunicat și de ar avea putere l-ar arde desigur pe rug, ca pe Savanarola. Dar biserica ține mai mult la ananema aruncată asupra sufletului, cu care pe acesta-l condamnă la veșnic surghiun. Și toate acestea au trebuit să se întâmple iarăși pe cum a fost scris. Și iarăși adevăratul Hristos, unsul Domnului a fost martirul certii și al hârțuieților în lucrurile sfinte.

— Mulți îl socotiau pe Tolstoi nebun, ca și pe Isus mântuitorul chiar. Inținsul ardea focul viu al dragostei de oameni și pe acesta sinodul l-a numit focul Geenei. Inținsul ardea duhul ce nu l-au putut stânge dogmele clericale, căci Dumnezeu e mai mare chiar decât preoțimea dornică de putere.

— Tolstoi a fost un reformator, mai mult chiar. Și cine n'a văzut aceasta cât a trăit, o va recunoaște acum la sfârșitul vieții sale. Cine n-o simțeste acum, va simți-o pe te douăzeci de ani. Pumnul lui nevăzut, isbește vașnic și mai vrășmaș ca al celor vii în porțile sanctuarelor, pe cari le va sparge și pătrunzând înăuntru va scrie cu litere de foc pe pereții templelor, fiorosul verset:

Mene, Tekel, Upharsin.

Alegeri congregaționale.

Alegerea din Arad.

Lista dată în numărul nostru de ieri poate fi considerată aproape de completă; In restul cercurilor pretutindenți am căzut. *Am suferit deci o înfrângere, și relativă și absolută*, reducându-se în mod simțitor numărul nostru în congregație. De prin cercuri dealifel primim vești revoltătoare despre ingerințele administrației. Satele noastre au fost din nou puse sub călcăul jandarmilor și a curs iar alcoolul și banul. In Sâmbăteni de pildă, a fost înfundată casa comunală cu jandarmi, și aderenții noștri simplamente opriți dela urnă. Totuș, unde am avut conducători la înălțimea datoriei, am învins. O dovadă, că aceste ingerințe pot fi invocate pe alocurea și pentru a acoperi vine și păcate. In Covăsiș de pildă se spune că n'a fost de loc listă națională și oamenii nu știau cine-s candidații noștri. Așa de admirabil erau organizații din centru.

Din Caransebeș.

Ni se scrie: Ieri au fost aleși în Caransebeș, la alegerile pentru congregație, protopopul *Ghidia*, primarul Bordan, directorul școlar Pfeiffer, va să zică un singur naționalist și și acesta prin pact.

Scrisori din Paris.

Svonul morții lui Tolstoi la Paris. — Sena amenință cu o nouă revărsare. — Politica noului cabinet francez. — Prințul Bonaparte și Parisul. — Nedumerirea d-rei Cecile Sorel.

Din mijlocul Parisului imens și sgomotos, unde viața modernă își bate ritmul precipitat, din mijlocul năprăznicele îngrămădiri de case, de oameni și de automobile ne-a fost dat să ne credem o clipă cu două mii de ani înapoi, și să urmărim cu mintea una din minunatele întâmplări așa cum ni-le tălmăcesc numai Biblia și basmele din străbuni.

Am avut cu toșii viziunea bătrânului Tolstoi, a moșneagului cu barbă mare și cu ochi inspirați, rătăcind ca un nou rege Lear cu toșagul în mână și cu pletele în vânt pe stepa înfinită și plină de zăpadă.

Intr'o zi, vestea morții lui s'a răspândit în lumea largă. A fost numai o alarmă. Marele scriitor e bolnav greu, dar trăiește. Cele câte-va ore însă cât l-am crezut răpus au fost îndejuns să zdruce Parisul ca un lung fior — și emoțiunea acesteia, precum și proslăvirea apostolului de către Francezi a avut ceva deosebit de înduioșător.

In nici o țară, în nici un oraș din lume, evenimentele mari n'au un răsunset mai vibrător, niciări ele nu sunt mai drept apreciate ca aci.

O încălzire ciudată a atmosferei intelectuale, un entuziasm și un regret profund au marcat de data aceasta manifestarea celui mai nervos și mai sensibil dintre popoare. Din clipa în care sîrmele electrice au sbârânit sub gravitatea acestei știri, Parisul a luat o înfățișare preocupată și numele lui Tolstoi era pe toate buzele. Pe trottoare, în cafenele, și pe imperialele omnibusurilor, nu se vorbea decât de moartea patriarhului rus. Ziarele îi pomeneau viața, îi analizau operele și îi proslăveau amintirea prin pennele scriitorilor celor mai distinși. Părea un doliu național. «Numai copiii nu vor înțelege mâine când le vom spune că Tolstoi a murit!» — scria un ziar. «S'a stins cel din urmă apostol, cel mai blajin profet al omenirii» — amintea un altul. D. Henry Bataille, cunoscutul autor dramatic parizian a avut, între altele, frumoasa frază de mai jos: «Excomunicat de biserica ortodoxă, Tolstoi pare a nu avea dreptul să se tragă clopetele la moartea sa; dar le desfid să nu răsune din propla lor mișcare». Demn de pomenit e faptul că în seara același zile iluștrul scriitor francez Anatole France a ținut elevilor și admiratorilor săi o cuvântare plină de înduioșare, despre viața și operele romancierului rus.

Căci e știut lucrul că ori ce om mare găsește în Franța o parte care să l aclame. Tolstoi bunăoară e rus, cea mai luminoasă figură a acestui

popor; — a-și jura însă că fașa știre a morții lui n'a stîrmit în Rusia nici jumătate din emoțiunea stîrmită în Franța și Indoeșbi la Paris.

Cu toate astea își au parizienii ciudățenia lor. In timpul de față îl vezi stînd cu mic cu mare apliceați pe cheurile Senei și privind la râu ce crește și ne amenință cu o nouă revărsare. Judecând după sutele de oameni ce răd și glumesc în brumă deasupra cheurilor de piatră, n'ai nici decum impresia primejdiei ce ne paște. Dar dacă francezul e nepăsător și nechibzuit în fața pericolului, Sena nu e mai puțin trădătoare și rea. Deocamdată ea se mulțumește să crească încet dar necontent și să-și ducă apele la vale, inofensivă în aparență. Peste puțin însă dezastul se va dezlănțui mai cotropind poate ca acum un an. Și doar câte lacrimi n'au picat larna trecută în valurile nămolose și gălbui. E drept că plînsetele celor rămași fără pâine și fără adăpost au fost acoperite de vuetul asurzitor al marelui oraș; am văzut însă Sena ducând la vale cadavre de animale, paturi, mese, și leagăne de copii. Și toate aceste biete lucruri pierdute, rătăcitoare, neputincioase în mijlocul valurilor care saltau mulțumite par'că de prada lor — toate lucrurile astea mi-au povestit o viață de jale, de amarăclune și de dureri. Repeta se-va oare tragedia de acum un an?

N'ai crede văzând mîile de siluete vioae de parizieni desprinzându se din bruma cenușie de Noembrie, dealungul râului viclean. Dar lumina sinistrală a apusului însângerat se îngrămădește ca un semn rău deasupra turnurilor svelte și vagi ale palatului Trocadero...

Firește că dacă vom fi înundați și anul acesta, faptul se va datorî în mare parte neglijenței domnilor dela Hotel de Ville. Consilierii municipali ai Parisului au avut alte preocupări, mai grave, decât să se îngrijească de buna stare a metropolei. Să nu uităm că alegerile abea au avut sfârșit. Sufiul meschin al politicei a împiedecat pe mulți să-și vadă de afaceri. Și în Franța politica e de un căd de vreme pe cât de neliniștitoare pe atât distrugătoare de energii. Epoca prin care a trecut de vre-o câțiva ani a fost îngrijorătoare. Un anarhism bolnav și gălăgios a otrăvit sufletele multor francezi.

Să sperăm că energia dlui Briand, care pare a se fi scuturat de duhul rău care plutește deasupra acestui țări, va da o îndrumare mai sănătoasă politicei în viitor. Dezastroasa grevă a funcționarilor de drum de fier a risipit furul deasupra prăpastiei și a făcut pe Francezi să vadă abizul spre care erau porniți. Nimic nu e mai primejdios pentru un popor ca anarhismul împleit de cununi sub cari clocotește bomba distrugătoare.

In numele unul falș umanitarism explicat în fraze pompoase criminale cel mai cruzi erau achitați, viața socială se destrămă, energiile se dizolvau. Dl Briand, când a încruntat din sprâncene și-a strâns cu o mână mai viguroasă frânele politicei, a fost expresia imensel majorității de francezi, pe cari grupul gălăgios și răufăcător al falșilor anarhiști a ajuns să-i exaspereze. Libertatea rău înțeleasă e și ea un despotism în felul ei, despotism tot atât de stîrmit și dăunător ca cel propriu zis. Să păstrăm în toate justa măsură.

Dl Briand și noul cabinet francez au în un studiu proiecte de legi sănătoase și indispensabile. Să-l vedem la lucru. Sesiunea parlamentară din acest an promite mult: Palatul Bourbon e până acuma interesant.

Cu toate că însurat de câte-va zile numai cu prințesa Clementina, prințul Victor Napoleon nu e pe deplin fericit. Exilul îl apasă pe umeri și-l învâluie ochii de melancolie. Șeful casei Bonaparte, pretendent la tronul Franței și pe care republica îl ține departe de patrie, s'a plâns de ună zi unul gazetar parizian de mahnirea ce o resimte de a nu putea bătători trotuarele scumpului lui Paris și mai ales, de a nu putea vizita muzeele marelui oraș.

Și prințul Napoleon e un mare admirator al artelor frumoase de tot solul. Amărăciunea cu care și consideră asilul a înduioșat pe mulți francezi. Ea e sinceră, ea este adevărată. Pretendentul iubește ferbinte Franța și îl urează tot binele, ori-care ar fi forma de guvernământ care îl l'ar da. Cel puțin așa s'a exprimat față de jurnalistul

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — Garanția până la 10 ani. Reparatură la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

francez. Acum un an, ducele de Orleans și-a spus și el cuvântul; Ducele e mai puțin îngăduitor ca Bonaparte dar și el are spiritul larg și tolerant.

Ah! dacă Republica ar fi mai blajină cu bieții exilați!

Ce greu vine unul artist dramatic să părăsească lumina rampei și să renunțe la agomolul îmbătător al aplauzelor, e lucru știut și de multe ori repetat. D-ra Cecile Sorel, eminența societară a Comediei Franceze e în momentul de față într-o grea alternativă. Un duce englez, cu nume din cele mai aristocratice și a cărui avere se urcă la multe milioane a cerut-o de soție. D-ra Cecile Sorel șovăiește. Ea e nedumerită. Ispita e fermecătoare, dar gloria și renumele pe care le-a dobândit în Franța sânt un serios motiv de ezitare. O luptă dureroasă se petrece în sufletul grațioasei comediane; renunța-va ea la gloria de a fi cea mai distinsă, mai instruită și mai elegantă femeie din Franța pentru a deveni ducesă? Chestiunea nu e încă rezolvată și rezolvirea ei, vă asigur, o costă pe d-ra Sorel mai multă trudă decât pe noi.

Salonul d-rei Cecile Sorel e cel mai distins salon din Paris. Celebritățile literare, artistice, științifice și politice cele mai necontestate îl frecventează cu drag. Acolo se aud cele mai spirituale convorbiri și se discută chestiunile cele mai grave. D-ra Cecile Sorel e o regină și sușii ei o adoră, după cum o adoră și sumedenia de pariseni cari o aclamă la Comedia Franceză. Se va hotărî ca să-și dezerteze minunatul regat pentru o coroană de ducesă engleză?...

Intrebarea aceasta și-o pune de sigur și eminența artistică în clipa când am întâlnit-o sub perisul Comediei franceze, unde pășea gravă, preocupată, cu ochii pierduți în zare, dar veșnic elegantă și grațioasă.

Paris, 20 Noevre 1910.

Gânduri, fapte, vești...

Unul care s'a dus. — Jidovii ne profanează monumentele. — Adunarea Legiștilor. — Venirea recruților. — Rămas-bun.

T. Severin, Noevre 1910.

Cultura românească, prin trecerea în alta lume a dascălului universitar Grecescu, a pierdut un iscusit cercetător al unei discipline științifice, ce cuprinde în nesfârșitul ei domeniu bogăția, frumusețea și parfumul firei. Botanistul și academicianul apus era un desăvârșit savant, pe care ciudățenia unor împrejurări, l-a scos la iveală dintr-o săracioasă colbă de robi, pentru a dovedi cu încă o pildă, câte diamante strălucitoare pot rămâne învăluite în coaja pământoasă a acestei vieți. Și privind tristețea toamnei ce-a însoțit la groapă pe harnicul desvelitor al înbobocitelor flori, fără să vrei, gândul te poartă peste locuri în tăcere și ruine, unde s'a născut Dr. Grecescu și care-ți povestește amintirea unui oraș uitat, ce să chema odată Cerneți. Toate trec în lumea asta!

O legendă de prost gust ne spune că, într-o noapte târzie de toamnă rece, o ceată de tineri bravi din neamul lui Izrail — binecuvântați de Bacchus — hoinărind prin cetatea lui Sever, ar fi descoperit o piatră, care, prin bustul lui Traian, ar fi avut neînsemnatul rost să reprezinte marea și viitorul acestui neam românesc. Oprindu-se în jurul ei, ar fi rostit băstemii în limba lui Abraham și cățărindu-se pe soclu, l-ar fi murdărit într'un chip infam. Se mai zice apoi că mulțimea revoltată ar fi îndrăznit să ceară pedepsirea mizerabililor — auzi, auzi: ce lume rea — cari sfâșiindu-ne și stăpânindu-ne material ființa, cearcă să ne otrăvească sufletul. Dar plebea nemulțumită de trăgănările cărmuitorilor cetății, în pedepsirea vinovaților, s'a infuriat și-a făcut proba tăriei geamurilor la casele jidovilor. Apoi

justiția s'a deșteptat din letargicu-i somn, dar ce folos: Justiția, pentru jidovi, e oarbă, în țara asta a fercirilor neînchipuite.

Cătră sfârșitul toamnei, legiștii secției noastre se vor strînge pentru a măsura munca ce-au depus, în vremea cât ast an și-a depănat firul. Printre fruntași fiind, îndrăznesc să prevăd — cu destulă durere — că, nu se vor osteni prea mult numărându-și bobocii.

Grăbit ca în totdeauna, îndeplinindu-și ades datoria înainte de vreme — nu-i vorba de multe ori l-a apucat sara pe drum — hotărât să intre mai tînăr în lupta vieții, cronicarul Tribunei, prezintat prin umila mea persoană, se înfățișează ca să-și ia rămas bun, pentru multe luni, dela cinstiții cetitori, îngăduitori și iertători la toate năsbăuile ce-au chivuit mintea ori sufletul cronicarului. Zăngănitul armelor, sunetul prelung al goarnei, povestea războinică a trecutului, vraja viitorului, l-au îndemnat să-și facă, înainte de vreme, datoria de ostaș. Pornit la drum, va gândi mereu cu drag la ospitalitatea darnică, ce i-s'a rezervat, la încurajarea frățească ce i-s'a făcut, altă dată, de încercați luptători ai Tribunei, la mulțumirea ce l-a lăsat, adesea în suflet, îndeplinirea unei fapte bune. Și rămas o clipă în prag, dorește amărăților tovarăși lădândă și vole bună.

Al. Slătinescu Sever.

Sfințirea steagului Reuniunii de cântări și muzică a plugarilor români din Reșița-română.

Reșița, la 21 Noevre.

Momente neuitate și plăcute a lăsat în urma sa ziua de ieri, dela 20 Noevre n., când din grația celor cu tragere de inimă s'a săvârșit sfințirea steagului »Reuniunii de cântări și muzică a plugarilor români din Reșița-română«.

Munca perseverentă de sfășurată de Reuniune, sub conducerea înțeleaptă a învățătorului Ion Marila, a sporit prin aranjarea de concerte și petreceri venite Reuniunii, din care s'a putut înjgheba acum și frumoasa emblemă a muncii noastre viitoare: steagul Reuniunii.

Aceste venite precum și dărnicia prezidentului M. Marcea și a soției sale Rebeca a pus bază și a făcut posibilă procurarea steagului și sfințirea lui în ziua de ieri.

Conform programei festivităților în presara sfințirii, corul a făcut nașel steagului Rebeca Marcea o serenadă. Tot în sara aceea a fost surprinsă numita nașă, cu o serenadă și din partea orchestrelor muncitorilor și oficianților dela societatea călii ferate din Reșița mont.

A doua zi Duminică la 7 ore au fost întâmpinate la gara din Reșița rom. și s'au salutată reciproc corurile sosite cu cel sărbătorit.

La ora 9, corurile prezente au mers la casa nașel în frunte cu orchestra mai sus amintită; iar de acolo cu nașă în frunte la biserica gr. or. din localitate, unde s'a săvârșit sfințirea flămurei.

Actul sfințirii în prezența nașel și a unul public ales și foarte numeros l'a efectuit bătrânul paroh local Matei Balan și capelanul său dl Ion Vida.

Răspunsurile liturgice, li-a dat corul mixt din Reșița mont, sub conducerea dlui Ios. Velceanu.

Sfințirea steagului s'a terminat cu predica ocazională a dlui capelan Ion Vida, după care imediat a urmat baterea cuieilor.

Deși timpul era nefavorabil — încât începuse a ninge, — totuși interesul și bunăvoința publicului din loc, nu mai puțin a autorităților și a altor binevoitori din Reșița-montană a fost foarte mare.

Dintre dignitarii înălți ai bisericii înalt P. S.

Sa Metropolitul I. Meștanu încă a binevoit a ne onora astfel, că pe lângă trimiterea binecuvântării arhierescii, prin parohul local a dispus a se bate culul trimițând și suma de 20 cor. în scopul Reuniunii sărbătorite.

După terminarea ceremonialului bisericesc a urmat banchetul la care au luat parte peste 100 persoane.

S'a toastat cu acest prilej pentru Majestatea Sa Monarhul nostru, pentru stăpânire, pentru dignitarii bisericești, pentru corurile cari au cooperat și pentru popor.

Seara s'a dat concertul festiv în prezența unul public foarte numeros, cu care ocaziune Reuniunea sărbătorită, a fost cea dintâi, care sub conducerea dlui I. Marila, a executat: Dorul Ardealului în cor bărbătesc cu solo de bariton și tenor.

Bine și cu succes s'a predat: »Doina« română, din partea tînărului cor mixt din Călnic condusă cu succes corespunzător împrejurărilor de dl Sofronie Andrișol.

Tot în cor mixt cu solo a executat și Reuniunea română de cântări și muzică din Reșița-montană doina: »Preste deal« sub conducerea dirigentului Iosif Velceanu.

O surprindere foarte plăcută a făcut publicului prezent: Reuniunea de cântări »Doina« din Căcova, care sub conducerea dirigentului ei Ion Cloc, în cântarea »Brancoveanul«, executată în cor bărbătesc, a stârnit adâncă admirație.

Programul festivității s'a terminat cu »Călușorul«, jucat de membrii Reuniunii de cântări din Călnic sub conducerea dlui S. Andrișol.

A urmat apoi »joc«, care cu însuflețire a durat până dimineața.

Paralel cu profitul moral a fost și cel material încasându-se din acest prilej 560 cor. Az.

Se face lumină.

De ministru de culte a edat în timpul din urmă un plan de învățământ pentru școlile confesionale nemaghiare ajutate de stat, în cari școli, conform art. de lege XXVII. din 1907 cinci obiecte de învățământ trebuie predate după planul de învățământ edat de minister. În legătură cu acest plan, Consistorul arhidiecezan din Sibiu a edat o instrucțiune pentru învățători, pe care pentru importanța ei, o publicăm și noi. Ea e menită a feri învățătoria noastră de multe greșeli, în cari a căzut în ultimii trei ani.

Instrucțiunea, apărută sub Nr. 11.433 școl. 1910, e următoarea:

I.

În legătură cu ordinul ministerial Nr. 80.000 1910, înaltul minister de culte și instrucțiune publică a edat pe seama școlilor cu limbă de propunere nemaghiară, cari au ajutor dela stat, un plan de învățământ pentru Limba maghiară, Aritmetică, Geografia patriei, Istorie și Constituție, plan care le obligă pe aceste școli încă începând cu anul școlar 1910/11. Planul poartă titlul următor: »A magyar nyelv, számolás, hazai földrajz, történelem, polgári jogok és kötelességek tanításának terve, az államsegélyt élvező nem-magyar tanítványú népiskolák számára, és rövid útmutatások ezen tanítási terv használatához. Az 1907. évi XXVII. t. c. 20. § a alapján kiadott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1910. évi 80.000. sz. a. kelt. rendeletével. Budapest, Magyar királyi tudományegyetemi nyomda. 1910.«

Fiind acest plan de o importanță deosebită și având el să lămurească din toate punctele de ve-

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

«dere învățământul din școlile noastre ajutate de stat, aflăm de bine a vă face cunoscute principiile, de cari s'a condus domnul ministru la alcătuirea acestui plan, precum și principiile, pe cari le preconizează însuși planul.

Planul se bazează pe art. de lege XXVII din 1907, care stabilește, că în școlile nemaghiare limba maghiară trebuie să se propună într-o astfel de măsură, ca la sfârșitul anului al patrulea de școală elevii să și poată exprima, la înțeles, gândirile în limba maghiară, atât cu graiul cât și în scris (§ 19). Mai departe pretinde acest articol de lege ca educația, ce se dă în școlile de orice categorie, să fie o educație patriotică.

Aceste două lucruri le are în vedere și planul din chestiune. El normează numărul de ore, în care trebuie să se propună fiecare din cele cinci materii, precum și cantitatea materialului care trebuie propus. Într-o «Instrucție» (Utmutás) de pe lângă acest plan se arată apoi și modul cum să se propună aceste materii, pentru ca să se poată ajunge scopurile indicate. «Obiectele de învățământ cari trebuiesc propuse după planul ministerial — se zice în circulara către inspectorii școlari reg. — le-a stabilit legea — măsura (cantitatea) materialului din fiecare obiect a impus-o firea lucrurilor». La judecarea rezultatelor învățământului domnii inspectorii reg. școlari au fost îndrumați «să aibă totdeauna în vedere împrejurările externe ale școlii, cari uneori micșorează rezultatele chiar și pe lângă cel mai stăruitor zel al învățătorului». De altfel «Instrucția planului» nu intenționează să-i răpească învățătorului independența, ci dimpotrivă, caută să-i ușureze munca prin arătarea metodei corecte ce duce la scop, și să bage viață în școală. Principiul de competență al «Instrucției» e: «să ofere copilului, potrivit graiului de pricepere, ceea ce e neapărat necesar (sublinierea e a dlui ministru), și să anume prelucrat temeinic, așa ca să-i poată trage folosul în viața practică. În consecință învățământul trebuie să se acomodeze la împrejurările de viață ale copilului, și la situația naturală, socială și economică a localității respective, cu deosebire considerare la viața sufletească și la cercul de cunoștințe al elevului».

Mai departe «Instrucția» ține cont de principiul concentrației cunoștințelor câștigate, și de acela ca prin învățământ, «elevul să fie împintat spre activitate proprie». La examinarea planului de învățământ pe săptămâni ai învățătorilor, domnii inspectorii să curceteze: «fiut a planul cont de împrejurările locale și pleacă el dela cunoștințe, care se pot câștiga pe baza intuiției? iar cu ocazia inspecției școlilor, le impune ca datorie d-lor inspectorii «nu numai de a controla, ci și de a da îndrumările necesare și sfaturi cu privire la reaiizarea principiilor depuse în plan».

În ce privește planul însuși, acesta constă de fapt din două părți: una care se referă la propunerea limbii maghiare și cealaltă, care se referă la propunerea Aritmeticii, Geografiei, Istoriei și Constituției.

Partea relativă la propunerea limbii maghiare cunoscută, căci a mai fost edată și la anul 1908 sub Nr. 120,000, de aceea nu ne vom ocupa de ea în special act, ci vom aminti numai, că și a se cere și se cere în mod categoric respectarea împrejurărilor locale și a vieții sufletești a copilului. Astfel la pag. 47 din ordinașunea Nr. 120,000, unde se sacrifică materialul de limba maghiară pentru cl. II se spun următoarele lucruri, cari în ordinașunea din chestiune se află la pag. 61: «din cele înșirate mai sus învățătorul să ia în planul său de muncă numai atâta, cât poate prelucra temeinic, fără a îngreuna prea tare mintea elevilor, și să-și aleagă numai ceea ce corespunde împrejurărilor locale». Partea a doua, relativă la propunerea Aritmeticii, Geografiei, Istoriei și Constituției e nouă. Din ea rezultă clar un lucru, știut de altfel și până acum, dar interpretat de unii în mod greșit, anume, rezultă că aceste materii se vor propune în orele respective exclusiv în limba română, rămânând ca ungereste ele să se propună în orele următoare de limba maghiară, în consonanță cu planul de învățământ referitor la limba maghiară. Numărul orelor pentru aceste materii e fixat de dl ministru și acesta obligă pe toate școlile ajutate de stat (dar numai pe acestea). El s'a stabilit astfel:

In școala cu

	învățători					
	1	2	3	4	5	6
Limba maghiară . . .	13	21½	26½	32	32	39
Aritmetica	6	8	15	19	21	23
Geografia	2	2	5	5	6	8
Istoria	1	2	3	3	3	4
Constituția	½	1	1	1	1	2

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 24 Noembrie n. 1910.

— Pentru loteria «Reunirii femeilor române din Arad» au mai sosit următoarele obiecte, dele:

D-na Valeria de Herbay Arad o splendidă față de masă, broderie orientală pe mătase.

Di Dr. Vasile Bianu Buzău 3 exemplare din cartea d sale: *Dicționarul Sănătății*.

Domnișoara Livia Pacu Arad o frumoasă față de masă cusută pe etamină și un port-batiste pyrogravură pe catifea.

D-na văd. Zoe Oprea Orăștie o frumoasă față de perină, cusătură cu motive românești.

D-na Cornelia Chera Tamand o perină de canapea cusută cu ajur, un frumos săculeț de mână, un ștergar țesătură românească.

D-șoara Augusta Tuducescu Lipova două frumoase mijlocuri de masă, o tavită croșetărie.

— Probe de danțuri naționale. Sântem rugați a anunța că începând cu Sâmbăta aceasta din 26 Noembrie vor avea loc tot a doua Sâmbăta seara la ora 8 probe de danțuri naționale, în sala mică dela restaurantul Milleniu, la care se invită toți membrii societății noastre din Arad și împrejurimi.

— Alegere de învățător. Ni-se scrie din Giulașgerană: Duminică în 20 Noembrie s'a ținut aici alegerea pentru postul vacant de învățător. Lupta s'a dat între doi dintre candidați: Teodor Maris, care a întrunit 55 voturi și George Andreica, care a întrunit 34 voturi. Teodor Maris a fost declarat de ales. Alegerea a decurs în ordine, grație tactului și înțelepciunii cu care a fost condusă de administratorul protopopesic al tractului Chișineu dl Demetriu Muscan.

— Împăratul Wilhelm în contra alcoolismului. Din Berlin se anunță: În vorbirea ținută cadefilor marinei, la sfeștănia oficială a deschiderii școlii navale din Flensburg, împăratul Wilhelm a ținut un discurs, prin care se rostea împotriva alcoolismului. El a spus, că într'un eventual războiu, victoria va fi a acelei oaste, care va număra în rândurile ei mai puțini alcoolici.

— Conferență despre București. Se anunță din Viena: Domnișoara Irina Teclu a ținut în Settlementul de aici în 15 a. l. st. n. o conferență despre București, în care a relevat relațiunile topografice, istorice și etnografice ale Capitalei române, folosindu-se de tablouri numeroase și excelente, proiectate prin schliopticon.

Publicul a ocupat toate locurile din sală și a fost foarte recunoscător; aclamașiunile cele mai vii s'au manifestat la apariția tablourilor regale, la acelea ale membrilor dinastiei în port național și a miliției române.

— Pentru onomastică. Di Victor Stanciu, prof. la școala «Asociașunii»; dl Victor Tincu, controlor la consist. archidiecezan și dl Victor

Tordășianu, presidentul «Reunirii meseriașilor sibiieni», răscumpărând felițările din prilejul onomasticele lor, dăruiesc câte 10 cor., sau în total 30 cor., la colecta întreprinsă în folosul sârmanului, dar talentatului pictor-fotograf, actual elev al unei școlii de pictură din Viena, Ilie Chidu.

— Logodnă. Ni-se anunță logodna d-șoarei Olga Luba, absolventă a Inst. O. teteleșanu, București Măgurele, cu dl Eremia Ardelean Inv. Felicitări!

— Mulțumită publică. Di Augustin Maz-zuchl oficiant la banca «Crișana» din Brad cu ocaziunea logodirei sale, cu d-șoara Maria Golda în loc de anunțul de logodnă dăruiesc fondului «Masa studenșilor» dela gimnaziul gr. or. rom. din Brad 10 adică zece cor. Pentru ce și pe aceasta cale i-se aduce mulțumită. Brad, la 9/22 Nov. 1910. Direcșiunea.

— Biserică clădită în 5 ore. În ziua de 2 Noembrie, s'a clădit, în Gary, Ind. (America), o biserică nu tocmai mare, dar a fost isprăvită în 5 ore.

Materialul tot a fost pregătit gata, iar pe la orele unu, lucrătorii; tâmplari, dulgheri, electrician, vopsitori, în număr de 25 s'au pus pe lucru din răspuseri și pe la orele 6 seara, biserică a fost ridicată gata, ușile ferestrele așezate, pereții tapetați cu hârtie, țevile și robinetele de apă instalate în regulă și lumina electrică introdusă.

Biserica e de 20 metri în lățime și 50 metri în lungime.

— Serata tipografilor din Arad. Cu concursul corului «Gutenberg», tipografilor aradani vor aranja, Duminică, în 27 Noembrie, o «serată amuzantă», la care invită întreg publicul din Arad. Serata va avea loc în hala de bere din clădirea teatrului unguresc. Taxa de intrare e 80 de bani.

— Filiala Societății de teatru în Tinca. Ni-se scrie: În 16 Noembrie a petrecut în mijlocul nostru dl Aurel P. Bănuș, directorul artistic al «Societății pentru fond de teatru». Avizați fiind de sosirea dsale s'a conchemat o consfătuire la care a luat parte toată călătărirea din localitate. În aceasta consfătuire dl Bănuș în cuvinte calde expune scopul societății, propunând formarea unei filiale. Propunerea a fost primită — cu însuflețire. După acela s'a purces la constituirea comitetului teatral alegându-se: Preșident Dr. Andreiu Ilie, secretar, Dr. Aurel Pintie, casier dl Romul Barbu și controlor dl Zăharie Pantea. Arătându-se importanța culturală și românească a unui comitet teatral la noi, s'a purces la subscrierea de membri: S'au înscris de membri fondatori cu taxa de 200 cor. șeptelniș. Însuflețirea care s'a arătat dă garanță, că publicul din loc s'a înșirat în numărul acelora, cari au la inimă sprijinul moral și cultural al Thaliei românești.

— Anularea procesului de înaltă tradare din Zagreb. Monitorul oficial de ieri publică autograful regal, prin care se anulează procesul de înaltă tradare și se suspendă orice procedură contra acuzașilor acestui proces.

— Broșură antidinastică. Din Praga se anunță, că în orașul Lissa de lângă riul Elba poliția a arestat pe șefii organizașiei tinerilor socialiști nașionali pentru că împărțiseră în popor o broșură de cuprins antidinastic și antireligionar. Studenșii au fost arestați în temnița districtuală din lungbunzlau.

— Turburările din Mexico. O telegramă din El Paso anunță din Acanbaro (Guanalato), că răsvrășii au devastat pușcăriea eliberind pe toți arestașii, apoi au plecat la primărie și au furat toți banii primăriei. Trupele i-au alungat pe revolușionari în munți, omorând dintre ei pe

20 de inși, iar aproape 86 de inși au fost răniți.

Ziarul »Associated Press« l-se anunță din Mexico, că guvernul Diaz stă neputincios în fața unei revoluții serioase, care amenință să ia proporții din ce în ce mai mari. Se vestește, că șefii revoluției petrec în Koshulla și, că ieri răsvărații au atacat cazarma din Orizaba, dar au fost bătuți și siliți să se retragă. Răsvărații au bombardat ore întregi orașul Torreno, unde au căzut foarte mulți. Din Guansiuo s'a trimis multă pedestrimă, cavalerie și artilerie la Torreo.

Mexico, 22 Noembrie. Duminică la locuința unui revoluționar s'a ținut o ședință, la care au participat foarte mulți înalți oficiali și s'a hotărât omorarea editorului ziarului »Imperial«. În Chihuahua lupta continuă, iar ieri seară vreo 75 de răsvărați au atacat garnizoana din Caborgo, dar au fost bătuți cumplit.

— »Tineri și bătrâni« în Bucovina. Citim în »Patria« din Cernăuți: »Tribuna« se ocupă în numerele sale din urmă cu afacerile și neînțelegerile din Bucovina. Confratele nostru a publicat la loc de frunte un articol intitulat »A cui e Bucovina«, scris, după toate probabilitățile, de o persoană ce trăiește în Cernăuți și cunoaște întru câțiva stările din țara noastră. Articolul acela e scris cu multă căldură și e, abstragând de la câteva greșeli, și logic. Scriitorul acelui articol se vede că nu e un Bucovinean, căci nu putem crede, ca un Român bucovinean să dea o însemnătate atât de mare jandarmilor. Jandarmii nu joacă în Bucovina, de o bucată de vreme, nici un rol. Dealtfel neajunsurile noastre sânt prinse foarte bine și puterea Rutenilor e caracterizată obiectiv, s'o spunem fără încunjur, spre rușina noastră. Ne bucurăm de sentimentele fraților noștri ardeleni, care ne arată o deosebită atențiune și o sinceră dragoste, înțelegându-ne durerile și nevoile mai bine decât cei din regat și lipărind știri sigure și obiective.

Tot »Tribuna«, fruntașul ziar de dincolo, a reprodus articolul nostru »Demisiunea« în care am vorbit despre neînțelegerile și frământările din Bucovina.

Și »Lupta« din Budapesta s'a ocupat de afacerile noastre, dar prea vorește să le compare cu stările din Ungaria. Aște »Lupta«, că în Bucovina n'au produs tinerii oțelii ruptura și neînțelegerii, ci bătrânii sânt de o parte și de alta!

Dorna. Mereu se tot împodobesc stăpîni Dornel cu așeze. Cele din urmă anunțau în limba română și germană adunările candidaților pentru parlament, a dd. Calinescu și Sârbu, pe Joi în 17 l. c. Din aceste adunări nu s'a ținut încă nici una, căci poporul, buimăcit de atâtea candidați și atâtea adunări, n'a venit de loc, iar candidații, neavând cui să și spună programele lor, au părăsit Dorna fără de nici o ispravă.

— Potop îngrozitor. Din Saigon (India posterioară) se anunță, că în Omang-Ugai, provincia Annam, ploile mari au pricinuit pagube enorme și au nimicit aproape întreg ținutul acesta. Peste o mie de oameni s'au înecat, iar patru sute de barce au fost distruse total.

— Unirea bisericilor bulgare cu cea grecească. În cercurile bulgare și grecești a făcut mare senzație o declarație apărută în ziarul grecesc »Proodos« a unui episcop bulgar, care a spus, că unirea bisericilor bulgare cu biserica grecească, nu e numai posibilă, ci și necesară. În timpul cel mai apropiat va vizita și pe patriarhul, și nădăjduște, că și dânsul va consimți la unirea aceasta.

Dacă planul episcopului bulgar va reuși, atunci chestia bisericii macedonene ajunge într'un stadiu nou, întrucât poziția patriarhului se întărește foarte mult față de guvernul turcesc. Cercurile bulgare însă cred imposibilă împăcarea acestor două biserici ortodoxe.

— Calificația redactorilor italieni. Din Roma se anunță, că peste câteva zile ministrul președinte Luzzatti va prezenta camerei italiene un proiect nou în chestia revizuirii legii de presă. Noul proiect cuprinde dispoziții foarte însemnate cu privire la redactorii responsabili, precum și în chestia cauzunilor.

Dela redactorii responsabili se va cere o calificare de cel puțin opt clase gimnaziale sau

școli egale cu gimnaziile, iar în cazuri excepționale când adecă respectivii nu ar putea dovedi aceasta prin atestate, vor fi examinați de o comisie specială. Mărimea cauzunilor, amăsurat însemnătății și exemplarelor ziarelor va fi dela 500 până la 10.000 lire, din cari sume se vor scade apoi pe depsele dictate pentru procese de presă, de calomnie și pentru articolele cari atentează la moravurile publice, iar sumele scăzute natural, vor trebui întregite. Noul proiect amintește în toată privința ridicarea nivelului presei italiene.

— Manifestația sufragetelor engleze. Luni; pe când ministrul președinte Asquit se depărta din parlament și voia să se urce în trăsură, un uumăr mare de sufragete au manifestat sgomotos contra lui și au spart geamurile trăsorii. Ba, se mai vorbește, că o sufragetă i ar fi ras o palmă sdravănă, încât la căzut jobenul de pe cap. Sufragetele au plecat apoi la locuința lui Asquit, de unde însă poliția le-a împrăștiat șarjându-le și arestând nu mai puțin de o sută de sufragete.

În aceeași zi sufragetele au manifestat și contra ministrului Birrell, pe care l-au bătut cu bastoanele spargându-i jobenul. Poliția numai cu greu l-a putut scăpa din situația aceasta foarte neplăcută.

« Birou de informație » în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminică.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto postal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. z.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.
à 175 cor.

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.
à 20 fil.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.
à 15 fil.

Scăderea poporației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.
à 60 fileri.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste.
à 50 fil.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Voda Viteazul.
à 15 fileri.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.
(200 coroane întrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil porto.

La Librăria Tribunei să află de vânzare:

Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil porto.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericii din seminarul Bunevestire à 7 cor. + 30 fil porto.

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu à 70 fil.

Biblioteca Lumina à 30 fileri.

1. Emil Gârleanu, Trei vedenii.
2. H. Balzac, Călăul. Trad. de A. Mândru.
3. Ion Agârbiceanu. Prăpastia.
4. Paul Heyse. Prizonierii. Trad. de Franzescu.
5. N. N. Beldiceanu, Un singuratic.
6. Alfred de Musset, Mimi Pinson. Traducere de Aurel Sterescu.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar și Dicționarul Maghiar-Român

de Ion Gheție, director gimnazial.
Prețul dicționarului român-maghiar e 6 Cor. și maghiar-român e 10 Cor. + portul postal. Se poate procura la autorul Ion Gheție, director gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Administrației.

F. R. »Albina« — București, strada, Mintuleasa 9.
— Adresa din Arad: profesor N. Mihulin (Seminar).
Celelalte adrese nu le știm.

B. Se folosește greșit. Francezul nu numește lăscuța cea »ridicule«, ci »réticule« (din latinescul reticulum-rețea). Numai ungurii au făcut din acest cuvînt franțuzesc caraghiosul »ridicul«.

Un caz analog e numirea unei figuri din cadrul »Frumosul damelor«. Numirea originală e »Chaîne des dames«=lanțul damelor. Chaîne sună aproape ca nemțescul »Schön« = frumos. Și așa ne-am pomenit cu traducerea caraghioasă »Frumosul damelor«.

Mulțumiri pentru cele trimise.

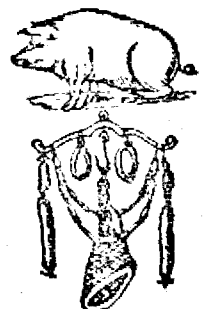
Redactor responsabil: Iuliu Gîlurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

C. Both

fabrică de salam
Sibiu—Nagyszoban
Reisbergasse No. 8.

Ofere pe lângă cele mai mici prețuri curente de zi:
Slănină albă prăjită
Slănină papricată.
Slănină afumată.
Precum și ori-ce fel de cărnășuri.

„MUREȘANUL“
Institut de credit și economii societate pe
acțiuni în M. RADNA.

CONCURS.

Prin aceasta publicăm concurs pentru
ocuparea postului de practicant la insti-
tutul nostru.

Salar anual K 600.—

Dela recurenți pe lângă eventuale docu-
mente despre serviciul de până aci să cere
testimoniu de maturitate dela vre-o școală
comercială din patrie.

Recursele au a se înainta până la 27 l. c.

Postul va trebui cupat îndată după ale-
gere.

Direcțiunea.

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Un candidat de avocat cu praxă

afă aplicare în cancelaria advocațională a lui
Dr. Iuliu Morariu, Uioara (Marosújvár).
Doritorii să se adreseze lui direct.

Prima Societate de Credit Funciar Român
din București.

Anunț.

Se aduce la cunoștința Detentorilor de
cupoane că plata cuponului de 1 Ianuarie
1911 și a Scrisurilor Funciare eșite la sorți
4% și 5% din ultima tragere, se va face
cu începere de Marți 9/22 Noemvrie a. c.,
dela orele 11—3 p. m., afară de Joia și
Sâmbăta când nu se fac plăți.

Direcțiunea.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința
onoraților domni, preoți și învățători,
precum și întregului public român, că
mi-am deschis în Pâncota (Pankota)
Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine
bărbătești, precum: saloane, sacouri,
paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri
etc. Mai departe efeptuesc și prenoesc:
odăjdii bisericești precum: prapori,
patrafiri, reverenți ș. a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public
român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

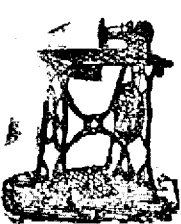
Serviciu conștiințios!

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în
Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor
bărbătești, femeiești, de copii și pre-
oțești, postav de mobile, haine
de doliu — mai departe primesc
curățirea penelor de pat,
cu mașina prin ce își redobândesc
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praș. Comandele
din prov. se efeptuesc imediat și pr.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jar

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde
se efeptuesc tot-felul de lucrări atingă-
toare în aceasta branșă, precum:

**mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,**

pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

De vânzare sau de arândat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate
a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast.
situată lângă parcul orașului *Medius*, for-
mând un trup, compus din vie, grădină de
pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4
camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc.
A se adresa D-lui Victor Roman Strada
Romană 187, București.

CANARINI

Cele mai fru-
moase cântărețe
moderne ce cântă
ziua și la lumină. Cântăreșă tină 4, 5 fl.
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele cana-
rine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

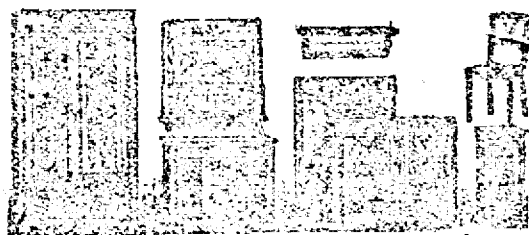
Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl.
după soia. Catalog de
prețuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muțe și câini de soiu se
capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru
ajungerea comandelor la loc în viață se
garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrute în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primesc garanția cea mai extremă. **Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenia și fotolii.**

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa
ciasornicar și givaergiu
ciasornicarul căilor ferate ungare a statului
Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.
In edificiul Orsolya zárdá. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numal fine și
ceri umbliă precis.
Ciasornice foarte bune pentru că-
lători.
Ciasornice elegante p. tineri.
Ciasornice frumoase, pentru dame.
Clas. deșteptătoare de buzunar în
Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru
zahăr, bilde pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
Garanță deplină. — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.
Cercei cu brillante și diamant și inele.
Cercei de aur, inele, brațete, bro-
șete, lanțuri de grumazi și pentru
oroioage, amulete.
Totfelul de giuvaere de argint.
Ochelari foarte buni.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Boanáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
pur p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articii tehnici. Fitile magnetice. Unsozi. Material
de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Cultivătorii de vii!

În interesul lor propriu și fac atenți, că
altoii de Ermelék

pregătiți de oamenii mei specialiști excelenți
se află deja la mine în cantitate obișnuită,
— conform ordinului ministerial. —

Altoi de vișă americană

și europeană cu rădăcini și netede precum
și mlădițele renumite »Delaware« cu rădăcini
și netede, se vând pe lângă garanția cu
prețurile cele mai moderate, iar comenzi
pentru soiurile »Ömre« și »Lovanna« rog
să se facă încă de-acum. Catalog de prețuri
bogată ilustrat, care conține multe lucruri
folositoare se trimite gratis și franco. Adresa:

Kágyi Szabó István,

proprietarul coloniei de altoi de Ermelék și
proprietar de vie la Bihar-Diószeg.

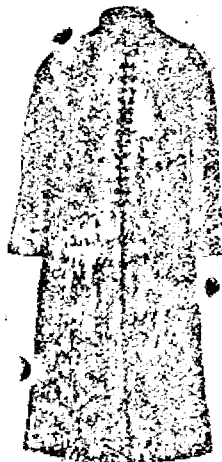
Gálfi Lajos

croitor de uniforme domnești și pentru proști
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Înștiințez on public, atelierul meu ce susține
— de mai mulți ani l'am mărit cu —

**prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,**

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— mai departe. —

Primesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în bransa aceasta.
Țin în depozit tot felul de
stofi din țară
și strălăcitate.

Am introdus sistemul din
strălăcitate de plătre în
rate lunare, încât pentru
3 cor. lunar primesc căl-
carea a 1 palon, 1 par-
desiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de haine. —

**Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :**

Mihai Petroviciu

— ș'a transmutat —

prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „Bazar“
strada principală (Rá-
koczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Noutate senzațională.
600 bucăți numai 4 cor.
1 ciasmnic Anker practic, aurit, umblă
36 ore, cu lanț, pentru care se dă ga-
ranță 3 ani, 1 cravată modernă de mă-
tasă pentru bărbați, 3 buc. batiste foarte
fine, 1 inel pentru bărbați cu imitație
de platră scumpă, 1 sugaretă cu ambră,
1 broș elegant pentru dame (noutate),
1 oglindă de toaletă practică pentru
buzunar, 1 portofel de piele pentru bani
1 cuțit de buzunar cu aparat, 1 păreche
de nasturi pentru manșete, 3 nasturi
la piept totul aurit (double) cu închi-
zătorii patente, 1 album elegant pentru
chipuri, conținând 36 chipuri, de o fru-
museală universală, 5 obiecte de lux,
mare veselie p. tinări și bătrâni, 1 re-
gistrul foarte folosit pentru scrisori,
20 obiecte de corespondență și încă
500 buc. obiecte diferite, foarte folo-
sitoare în casă. Toate la oală cu cia-
sornicul care singur prețuleste mai mult
numai 4 cor. Pe lângă ramburs trimite
Zentral-Versandhaus : F. Windisch,
KRAKAU, Nr. 6107.
NB. Obiecte ce nu convin se rescumpără.

Zaharie Bârsan:
**Impresii
de Teatru
din Ardeal
à 2 cor.**
(10 fileri porto)
: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle,
porțelană, maiolică, alpaca de
Berndor, articli de argint Alpaca
lampe, tacămuri de masă paten-
tate, sticlării pentru o'elieri,
pahare pentru bere și vin, în
cadru de icoane. Arzătoarea
Wolfram cu 70% economisire
Comandele din provincie se
execută prompt și conștiințios
HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotografal Naschitz).
Telefon interurban No 224. —

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank,
Stockholm)

în poziție orizontală și ver-
ticală.

Mașini motorice ieftine
și sigure, se pot instala
oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

**Motoare
cu benzină,**
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

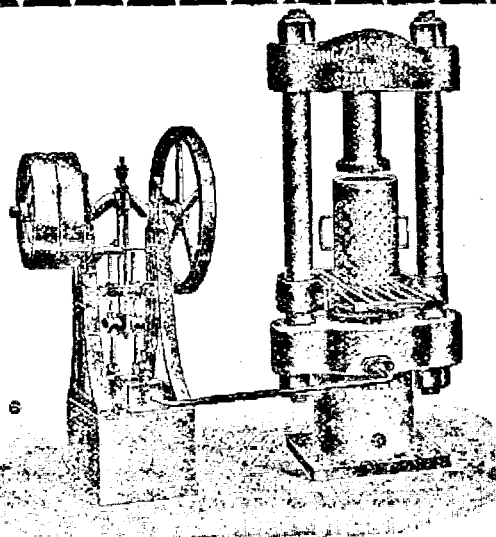
Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului. (Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte
artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime,
fresco, icoane pe altar, altare construite de iconos-
tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane
la încrucșarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce
soiu de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea,
abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai
mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor
mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la
fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

Pregătește petrine și orice mașini
pentru stors olei, mănate cu apă
mașini de desghioat, sfărmat
și prese, pe lângă asta cele mai
exacte transmisiuni cu
— tracție circumpețială. —
Instalăm mori pe tain,
ori cu cilindre.

Prinul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

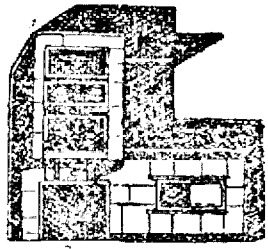
GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 26.

Biroul Central:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

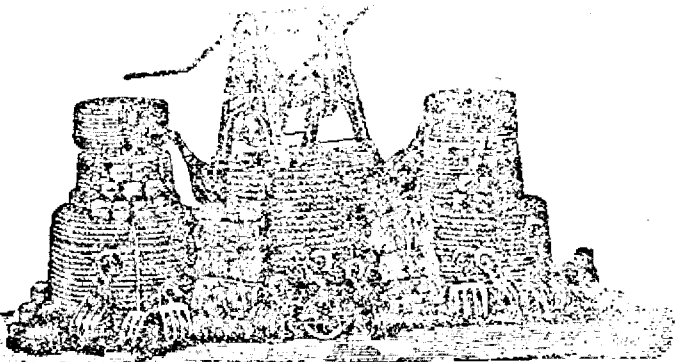
Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmlane etc. aranjament pentru măcelării și căsapii, basreliefuri, strungărie de metal aranjamente pentru biserică în execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

LÁZAR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot-felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, straițe crude și impermeabile. Funării pentru economi: streanguri, căpeștre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagan atârnat. Adresa telegrafică: Lázár kötélgyáros Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142.

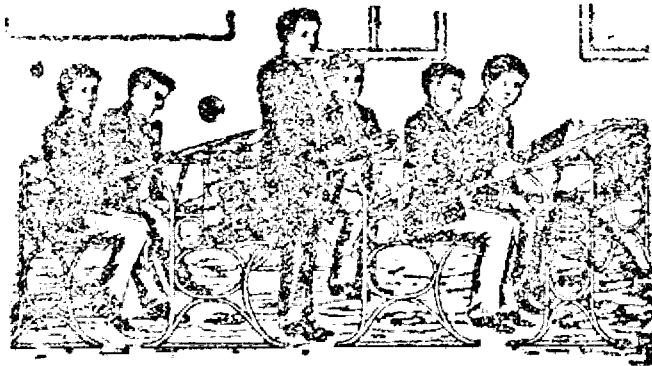
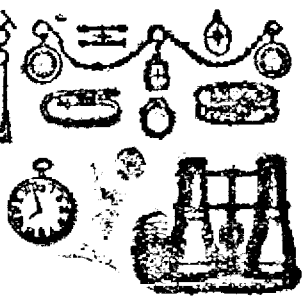
Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice.

Tamás István clasornicar, giuaergiu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi (lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbași și femei, ceasornice de buzunar, fabricație din Svitsera, ca renumitele ceasornice Omega și pendulele și deșteptătoare Becht, ochelari, articole optice, ere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștițios. Toate comanda sunt a se adresa cu încredere la firma de sus.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelelor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Grădini și Parcuri

transformează și plănuește:

Nagy Sándor, Arad,

Illés-uteza No. 66.

Cultivarea proprie a pomilor de lux și a tufelor de ornament.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipex spesele de intabulare, convertes datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prin care pe lângă onorari solicitatori de afaceri abili și demni de încredere.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi Józsefarmurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care sânt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1886 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig această și

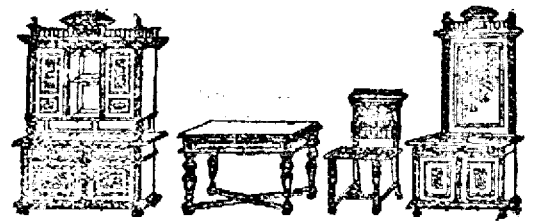
celui din Oradea Mare.

Țin în depozit

arme de cea mai bună fabricație,
cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvere, pistoale, și totfelul de cartușe pentru arme. — Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. — Se primește ca ucenic us bălat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Béthi**

timplar artistic pentru edificii și mobilă, în Sibiu — N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

= Execută totfelul de icoane artistice. =

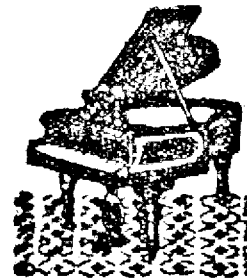
Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. — Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios. —

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de plane cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Plane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Telefon 670—679.

Telefon 670—679.

Înainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuie} **foc**

cereți deslușiri asupra prețului,

câci eu nu numai că

vând cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stânga le și tai cu fe-restrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Maison Schuster**salon de modă**

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorințe ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavin-Creed și Drecol și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China, astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută foarte artistic tot-felul de obiecte în această branșă, ceasornice și se reparaază și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negătător și industriaș e: Promptitudin, ieftinătate și încredere.

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a executării de obiecte să conveng on. public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
ceasornicar și bijutier.